

© 2005 С. І. Максимов, В. С. Бігун

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ СЕМІНАР ТА ЗВІТНО-ВИБОРНА КОНФЕРЕНЦІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА І СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ

23-24 вересня 2005 року в Києві на базі Національної академії внутрішніх справ України (НАВСУ) відбувся організований Всеукраїнською асоціацією філософії права і соціальної філософії (ВАФПСФ) спільно з НАВСУ (зокрема кафедрою філософії права та юридичної логіки), Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України міжнародний науковий семінар “Європейські інтеграційні процеси і трансформація права на постсоціалістичному та пострадянському просторі”. Водночас відбулася звітно-виборна конференція ВАФПСФ.

I.

У науковому заході взяли участь українські правознавці й філософи провідних навчальних закладів та наукових установ, а також іноземні колеги – члени Польської асоціації філософії права і соціальної філософії.

Відкриваючи семінар, до учасників із вітальним словом звернувся т. в. о. ректора приймаючого закладу професор **Є. М. Моїсєв**. Він відзначив, серед іншого, що в закладі філософсько-правові дисципліни викладаються з 90-их рр., діють кафедра філософії права та юридичної логіки й спеціалізована рада із захисту докторських дисертацій з філософії права, проводяться наукові заходи з цього напрямку дослідження права. Організація цього міжнародного семінару є черговим свідченням внеску Академії, її професорсько-викладацького складу у дисциплінарний розвиток філософії права, обміну досвідом з актуальною для України теми семінару.

Лешек Лещинський, декан факультету права та управління Люблінського університету ім. Марії Кюрі-Складовської, професор, д. ю. н., президент Польської асоціації філософії права і соціальної філософії, привітавши учасників з початком роботи семінару, відзначив, що семінар є доказом інтенсифікації співпраці між українськими та польськими вченими-юристами, зокрема дослідниками філософії права. Він також повідомив про раптову смерть **Александра Печеніка**, президента Міжнародної асоціації філософії права і соціальної філософії (IVR), який зробив значний внесок

у розвиток співпраці в рамках Асоціації, організацію цього заходу.

На пленарних засіданнях 23-24 вересня було заслухано й обговорено низку таких наукових доповідей.

Артур Козак, д. ю. н., професор Вроцлавського університету, в доповіді на тему „Співтовариство юристів як соціальний базис правової системи” підкреслив особливу роль юристів як інтерпретаторів правових текстів, у співтоваристві яких створюється певна правова культура, що забезпечує використання законів. Він також звернув увагу на аналогічну роль співтовариства юристів, які групуються навколо адміністративних та судових установ ЄС, у підтримці існування «європрава».

М. В. Костицький, академік АПрН України, д. ю. н., професор, суддя Конституційного Суду України виступив з доповіддю на тему “Філософсько-правовий рівень осмислення інтеграційних процесів у праві (на прикладі інтеграції українського і європейського права)”. Він відзначив, серед іншого, що в осмисленні інтеграційних процесів слід звертатися до досягнення “коріння”, походження права, зважати та соціально-культурні традиції, і в цьому аспекті інтеграція українського і європейського права видається перспективною.

Йоланта Яблонська-Бонка, декан колегіуму права Вищої школи ім. Леона Козьмінського у Варшаві, д. ю. н., професор, доповідаючи на тему “Правові замки “на піску” – підстави віри у правові міфи в контексті суспільної трансформації”, відзначила як конструктивну, такі деструктивну роль міфів у правових і навколоправових процесах, зокрема у перетворенні національних систем права в єдине право Європи.

А. А. Козловський, завідувач кафедри теорії та історії держави і права Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, професор, д. ю. н., розкриваючи тему “Філософсько-правові проблеми євроінтеграційної законотворчості”, серед іншого, підкреслив складність інтеграційних процесів, необхідність їх реалістичного осмислення в Україні, їхнього впливу на українське суспільство і право, а також те, що гармонізація законо-

давства ще не означає гармонізації права як більш складного соціального явища.

Лешек Лещинський більше детально зупинився на темі „Європейська конвенція з прав людини в судових рішеннях в контексті трансформації”, відзначаючи роль Суду та його рішень у реалізації прав людини в Європі, їх вплив на правову систему індивідуальних європейських держав.

П. М. Рабінович, член-кореспондент АПрН України, д. ю. н., професор Львівського національного університету ім. Івана Франка виступив на тему “Сучасне загальноєвропейське праворозуміння: філософсько-антропологічні аспекти”, відзначаючи істотний вплив європейського права і правозастосування Європейської конвенції з прав людини на українське право і праворозуміння, що знайшло своє відображення і в нормативно-правових актах, прийнятих останнім часом в Україні.

Марек Смолак, професор факультету права та управління Познанського університету, д. ю. н., у доповіді на тему “Діяльність конституційних судів в постсоціалістичних державах” відзначив тенденції й особливості функціонування вказаних судів.

А. Е. Жалинський, д. с. н., професор, завідувач кафедри кримінального права Вищої школи економіки, м. Москва, виступив на тему “Проблеми забезпечення кримінально-правового суверенітету” й зокрема відзначив роль філософсько-правових аспектів кримінального права в трансформаційних процесах певної країни.

Малгожата Криль, д. ю. н., професор кафедри теорії та філософії права відділення права і управління Лодзького університету в доповіді “Прецеденти і право” звернула увагу на те, що процеси європейської інтеграції та трансформації права зумовлюють зближення та конвергенцію різних правових систем – прецедентних і законодавчих.

Сливка С.С., д. ю. н., професор, перший проректор Львівського юридичного інституту МВС України з навчально-методичної роботи, виступив з доповіддю “Українське і європейське право: інтеграційні процеси”.

О. Г. Данильян, завідувач кафедри філософії Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, д. ф. н., професор, в доповіді “Гармонізація європейського і національного права: теоретико-методологічний аспект” розглянув різні підходи до поняття гармонізації, а також форми, методи і технологію здійснення гармонізації між правом ЄС і правом кандидатів до вступу в нього.

О. М. Костенко, член-кореспондент АПрН України, завідувач відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права ім. Корецького НАН України, д. ю. н., професор, представив наукову доповідь “Соціальний натуралізм – філософська платформа для “європеїзації” права України”, зауважив, що проблема гармонізації українського права з правом країн ЄС є передусім проблемою узгодження соціальної культури громадян України з соціальною культурою громадян країн ЄС.

С. І. Максимов, професор кафедри філософії Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого, д. ю. н., професор, у доповіді “Кантівський проект вічного миру у контексті глобалізації та євроінтеграції”, відзначив актуальність ідей Канта стосовно сучасних процесів і обґрунтував концепт правового суспільства як єдності інституційних і культурних чинників.

Б. Ф. Чміль, професор кафедри філософії права та юридичної логіки, НАВСУ, к. ф. н., професор, виступив з доповіддю на тему “Проблеми і динаміка правопорядку в пострадянській Україні”, акцентувавши увагу на особливостях становлення правопорядку в сучасній Україні.

В. Ю. Кондович, к. ю. н., зробив доповідь на тему “Про несумісність європейського та українського національного права”, обґрунтовуючи свою позицію посиленням на дослідження холістичних систем.

О. М. Литвинов, начальник кафедри філософії права та культурології Луганської академії внутрішніх справ імені 10-річчя незалежності України, к. ф. н., доцент, виступив з науковою доповіддю на тему “Філософські проблеми співвідношення національного і європейського права”, звернув увагу на необхідність осягання культурних смислів як фундаментальних основ європейського права.

Учасники семінару також заслухали низку наукових повідомлень, зокрема, серед інших, на такі теми (прізвища подані далі за абеткою).

М. П. Альчук, професор кафедри філософії ЛНУ, к. ф. н. (“Філософсько-антропологічний вимір євроінтеграційних процесів”), **Ю. І. Анохін**, аспірант ЛНУ (“Правовий плюралізм у нормативній системі суспільства”); **О. О. Бандура**, професор НАВСУ, д. ф. н. (“Інтеграційні процеси у суспільстві з точки зору філософів пост модерністів”); **В. С. Бігун**, науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, к. ю. н. (“Євроінтеграція України: деякі філософсько-правові аспекти і підходи”);

В. М. Вовк, завідувач кафедри філософії права та юридичної логіки НАВСУ, к. ф. н., доцент (*“Право як повсякденність”*); **О. І. Гвоздік**, професор кафедри філософії права та юридичної логіки, д. ф. н., професор (*“Логіко-онтологічний аспект оптимізації правотворчої діяльності”*); **О. М. Губар**, декан факультету права і психології Макіївського економіко-гуманітарного інституту, к. ф. н., доцент (*“Антропологічний аналіз поняття “прав людини”*”); **Т. І. Дудаш**, співробітник Лабораторії теоретичних досліджень прав людини Львівського національного університету ім. Івана Франка (*“Узгодження право розуміння як фактор гармонізації національного та європейського права: герменевтико-лінгвістичний аспект”*); **М. М. Ібрагімов**, завідувач кафедри філософії Національної академії державної податкової служби України, к. ф. н., професор (*“Гуманізація як основа трансформаційних процесів права східних і західних країн”*); **Б. В. Калиновський** (*“Юридичні аспекти реформування місцевого самоврядування в Україні”*); **В. М. Кравець**, доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВСУ, к. ю. н. (*“До питання про визначення поняття “права”*”); **Н. В. Кушакова-Костицька**, головний спеціаліст КСУ, к. ю. н. (*“Інформація як філософська і правова категорія”*); **О. Є. Маноха**, професор НАВСУ, д. ф. н. (*“Системний аналіз соціального статусу людини у порівняльному аспекті”*); **Ф. М. Медвідь**, доцент Національної академії державної податкової служби України, к. ю. н. (*“Філософські, політико-правові засади адаптації права України до права Європейського Союзу”*); **О. В. Павлишин**, доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВСУ, к. ю. н. (*“Актуальні проблеми правотворчості в умовах трансформації права на пострадянському просторі”*); **С. П. Рабінович**, доцент кафедри цивільного права і процесу Львівського юридичного інституту МВС України (*“Трансцендентність як властивість природної цивільної рівності”*); **Л. Г. Удовіка**, професор кафедри теорії та історії держави і права Запорізького національного університету, к. ф. н., доцент (*“Теоретико-методологічний потенціал юридичної антропології у процесі євроінтеграції”*); **П. Л. Фріс**, к. ю. н., професор кафедри кримінального права і процесу Юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

...

“Інтеграційні процеси та кримінально-правова політика”; **В. В. Шишко**, доцент Львівського юридичного інституту НАВСУ, к. ю. н. (*“Культурологічні аспекти європейської інтеграції в філософсько-правовому контексті”*).

Доповідачі та учасники Семінару відзначили важливість і потребу філософського осмислення євроінтеграційних процесів. Вони були однастайні в думці про те, що інтеграційні процеси мають правову складову, й що при цьому йдеться про інтеграцію (гармонізацію, адаптацію) не тільки й не стільки законодавства, скільки права.

II.

На звітно-виборній конференції Всеукраїнської асоціації філософії права і соціальної філософії прийнято низку рішень. Серед іншого, заслухано й схвалено звіт в. о. голови **Б. Ф. Чміля**, схвалено основний документ Асоціації (проект **В. С. Бігуна**) з низкою уточнень за результатами обговорення. Головою Асоціації було переобрано, строком ще на два роки, професора **Б. Ф. Чміля**.

До Президії Асоціації було обрано таких відомих учених, як **О. О. Бандура**, **О. Г. Данильчан**, **О. А. Івакін**, **М. М. Ібрагімов**, **А. А. Козловський**, **О. М. Костенко**, **М. В. Костицький**, **С. І. Максимов**, **П. М. Рабінович**, **С. С. Сливка**.

До складу Секретаріату Асоціації обрано **В. М. Вовк**, **В. С. Бігуна**, **Р. А. Сербина**.

Серед подальших пріоритетних завдань Асоціації було, зокрема, відзначено її організаційне оформлення організації зі статусом юридичної особи та місцевими осередками, подальша координація українськими і міжнародними науковими заходами, підготовка до участі в наступному Конгресі IVR на тему *“Право і правові культури в XXI столітті: різноманітність та єдність”*, який відбудеться у Кракові 1-6 серпня 2007 року.

Матеріали підготували:

Максимов С. І., професор кафедри філософії Національною юридичною академією України ім. Я. Мудрого, д. ю. н., професор;

Бігун В. С., науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, к. ю. н., відповідальний секретар міжнародного часопису *“Проблеми філософії права”*.